

APELLYASIYA ŞURALARININ FƏALİYYƏTİNİN MONİTORİNQİ: *nəticələr və tövsiyələr*

Bakı, 14 iyul 2017

Təqdimatçı: Abil Bayramov

Monitorinqin məqsədi

- Sahibkarlıq subyektlərinin apellyasiya şuralarının imkanlarından istifadə etmə səviyyəsinin müəyyən edilməsi;
- Sahibkarların məlumatlılıq səviyyəsi ilə apellyasiya şuralarına müraciət etmə səviyyəsi arasında əlaqələrin müəyyən olunması;
- Apellyasiya şuralarına müraciətin səmərəliliyi və apellyasiya şuralarına etimadla bağlı sahibkarların mövqeyinin öyrənilməsi;
- Sahibkarların hüquqlarının apellyasiya şuraları vasitəsilə müdafiəsinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə təkliflərin hazırlanması.

Məlumat mənbələri

- Sorgu;
- Müsahibə;
- Internet informasiya ehtiyatlarına baxış;
- Qanunvericiliyin təhlili;
- Hesabatların təhlili.

Monitorinqin nəticələri

Sahibkarlıq subyektlərinin apellyasiya şuralarının imkanlarından istifadə etmə səviyyəsi

- *AŞ-nin fəaliyyəti barədə məlumatlılıq səviyyəsi.*
- Sorğu əhatə edib: 50 sahibkar (35 kiçik, 10 orta, 5 iri)
- R-in 72%-i (36 respondent) AŞ-nin fəaliyyəti haqqında məlumatsızdır (onların da 91,6%-i (33 respondent) kiçik, 8,3%-i (3 respondent) orta sahibkarlardır)
- AŞ-nin fəaliyyəti barədə məlumatlı olduğunu bildiren 14 respondentdən (ümumi respondentlərin 28%-i) 4-ü (2 kiçik, 2 orta sahibkar) belə bir qurumun yaradılması haqqında eşitdiyini, lakin konkret nə məqsədlə yaradıldığını bilmədiyini, 3-ü (orta sahibkar) apellyasiya şuralarının nə üçün yaradıldığını bildiyini, lakin fəaliyyət qaydası barədə məlumatlı olmadığını, 7-i (2 orta, 5 iri sahibkar) isə yetərli məlumata malik olduğunu bildirib.

Sahibkarlıq subyektlərinin apellyasiya şuralarının imkanlarından istifadə etmə səviyyəsi

- ***Sahibkarların apellyasiya şuralarına müraciət səviyyəsi.*** Monitorinqin nəticələri göstərir ki, apellyasiya şuralarının nə üçün yaradıldığı və fəaliyyət qaydası barədə yetərli məlumata malik olan sahibkarlıq subyektlərinin bir qismi apellyasiya şuralarına şikayətlə müraciət imkanından istifadə edib. Belə ki, bu kateqoriyadan olan 7 respondentdən 3-ü apellyasiya şuralarına müraciət etdiyini bildirib. Hər 3 respondent elektron hökumət portalı vasitəsilə deyil, adi poçtla müraciət etdiyini bildirib.

Sahibkarlıq subyektlərinin apellyasiya şuralarının imkanlarından istifadə etmə səviyyəsi

- Prezident yanında Apellyasiya Şurasına daxil olan şikayət sayı - 907. Onlardan:
- Şuranın səlahiyyətinə aid olmayanlar – 572
- Apellyasiya şuralarına daxil olan müraciət – 335. Onlardan:
- prosedur qaydalara riayət olunmadan yuxarı instansiyaya göndərilənlər – 263
- Təkliflər – 41
- Şuraların qərarları ilə razılaşmadığından Prezident yanında Apellyasiya Şurasına təkrar müraciətlərin sayı – 31. Onlardan:
- Prezident yanında Apellyasiya Şurasında baxılanlar – 26
- Baxışda olanlar – 5
- Ləğv edilən qərarlar – 20
- Qüvvədə saxlanılanlar - 6

Sahibkarların məlumatlılıq səviyyəsi ilə apellyasiya şuralarına müraciət etmə səviyyəsi arasında əlaqə

- ***Məlumatlılıq səviyyəsinin apellyasiya şuralarına müraciət imkanlarına təsiri.*** Sorğunun nəticələrindən görünür ki, məlumatlılıq səviyyəsi ilə sahibkarlıq subyektlərinin hüquqlarının müdafiəsinin apellyasiya şuraları kimi mexanizmindən istifadə səviyyəsi arasında birbaşa əlaqə var. Çünki apellyasiya şuralarına müraciət imkanından bu mexanizm barədə yalnız yetərli məlumata malik sahibkarlar istifadə edə bilirlər. Sorğuya cəlb olunmuş 50 sahibkarlıq subyektindən apellyasiya şuralarına müraciət etmiş 3-ü məhz apellyasiya şuralarının nə üçün yaradıldığı və fəaliyyət qaydası barədə yetərli məlumata malik olanlardır.

Sahibkarların məlumatlılıq səviyyəsi ilə apellyasiya şuralarına müraciət etmə səviyyəsi arasında əlaqə

- ***Sahibkarlar daha çox müraciət etdiyi apellyasiya şuraları.***
Apellyasiya şuralarının nə üçün yaradıldığı və fəaliyyət qaydası barədə yetərli məlumata malik olan respondentlərdən 2-si Vergilər Nazirliyinin Apellyasiya Şurasına, 1-i isə Dövlət Gömrük Komitəsinin Apellyasiya Şurasına müraciət edib. Sorğuya cəlb olunmuş respondentlərdən yerli icra hakimiyyətlərində yaradılmış apellyasiya şuralarına müraciət edən olmayıb.

Apellyasiya şuralarına müraciətin səmərəliliyi və apellyasiya şuralarına etimad

- ***Sahibkarların apellyasiya şuralarına müraciətin nəticələrindən razılıq səviyyəsi.*** Sorğunun nəticələri göstərir ki, apellyasiya şuralarına müraciət etmiş sahibkarlıq subyektlərinin heç də hamısı şikayət üzrə qəbul edilmiş qərardan və apellyasiya şuralarının fəaliyyətindən razı deyil. Belə ki, apellyasiya şuralarına müraciət etmiş 3 respondentin 1-i şikayət üzrə qəbul edilmiş qərarın onu tam, 1-i qismən qane etdiyini bildirsə də, 1-i ümumiyyətlə onu qane etmədiyini bildirib. Apellyasiya şurasının qərarı ilə razı olmayan respondent öz narazılığını onunla əsaslandırır ki, Apellyasiya Şuralarının tərkibindəki şəxslərin eyni orqanı təmsil etməsi şikayətə obyektiv baxılması imkanlarını məhdudlaşdırır.

Apellyasiya şuralarına müraciətin səmərəliliyi və apellyasiya şuralarına etimad

• *Sahibkarlar apellyasiya şuralarının fəaliyyətində daha çox gözlənilən prinsiplər*

- Apellyasiya şuralarına müraciət etmiş respondentlərdən 1-i şəffaflıq, qanunçuluq və qərəzsizlik prinsiplərinin tam gözlənildiyini, digəri daha çox qanunçuluq və qərəzsizlik prinsiplərinə riayət olduğunu bildirib. Bir respondent prinsiplərin heç birinin gözlənilmədiyi qənaətindədir.

Apellyasiya şuralarının hesabatlılığı

- Monitoring çərçivəsində Vergilər Nazirliyinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin, Təhsil Nazirliyinin, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin, Maliyyə Nazirliyinin, İqtisadiyyat Nazirliyinin, Bakı şəhəri Xətai rayon İcra Hakimiyyətinin, Saatlı rayon İcra Hakimiyyətinin, Sabirabad rayon İcra Hakimiyyətinin, Siyəzən rayon İcra Hakimiyyətinin, Yasamal rayon İcra Hakimiyyətinin internet saytlarına baxış keçirilmişdir. Apellyasiya şuralarının internet informasiya ehtiyatlarına baxış göstərir ki, apellyasiya şuralarının heç də hamısı öz fəaliyyəti barədə dövrü hesabatlarını internet informasiya ehtiyatında yayamır.

Tövsiyələr

- Qanunvericiliyə münasibətdə:
- Apellyasiya şuralarının fəaliyyətinin şəffaflıq və səmərəliliyinin təmin edilməsi, qəbul edilmiş qərarlara ictimai etimadın artırılması məqsədilə apellyasiya şuralarının tərkibinə sahibkar birlikləri tərəfindən təklif edilmiş namizədin tam hüquqlu üzv kimi daxil edilməsi imkanlarının Əsasnamələrdə nəzərdə tutulması məqsəduyğun olardı.
- Apellyasiya şuraları haqqında Əsasnamələrdə şuraların dövrü ictimai hesabatlılıq tələbi öz əksini tapmayıb. Əsasnamələrdə apellyasiya şuralarının yarımillik və illik hesabatlarını internet informasiya ehtiyatlarında yerləşdirmək tələbi təsbit olunmalı, hesabatları açıqlamamağa görə inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulmalıdır.

Tövsiyələr

- Apellyasiya şuralarının fəaliyyətinə münasibətdə:
- Apellyasiya şuraları davamlı məlumatlandırma sessiyaları təşkil etməli, maarifləndirici fəaliyyətlərini genişləndirməlidirlər.
- Apellyasiya şuraları haqqında Əsasnamələrdə göstərilir ki, Apellyasiya Şurasının iclaslarının və gündəliyinə daxil edilmiş şikayətlərin müzakirəsinin video çəkilişi həyata keçirilir və ən azı bir il müddətində saxlanılır. Şuraların fəaliyyətinə ictimai etimadın artırılması və şəffalıqın təmin edilməsi baxımından şikayətlərin müzakirəsinin video çəkilişinin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının internet informasiya ehtiyatında yerləşdirilməsi daha məqsədəuyğun olardı.

Tövsiyələr

- Sahibkarların davranışlarına münasibətdə:
- Qeyd olunduğu kimi, apellyasiya şuralarının fəaliyyəti barədə sahibkarlıq subyektlərinin məlumatlılıq səviyyəsi çox aşağıdır. Sahibkarlıq subyektlərinin bir qismi bu barədə ümumiyyətlə məlumatsızdır, başqa bir qismi isə belə qurumların mövcudluğu barədə məlumatlı olsa da, onun imkanlarından necə istifadə etmək barədə zəruri bilgilərə malik deyil. Bu səbəbdən də sahibkar birlikləri tərəfindən apellyasiya şuralarının fəaliyyəti və bu mexanizmdən istifadə imkanları barədə sahibkarlıq subyektlərinin geniş məlumatlandırma kampaniyası aparmalıdırlar.

TƏŞƏKKÜR EDİRİK!